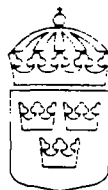

Regeringens proposition

1990/91:167

om skattefrihet vid utdelning av aktier i vissa fall

Prop.
1990/91:167

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 4 april 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Erik Åsbrink

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag om skatteregler som medger att aktiebolag under vissa förutsättningar kan omstrukturera utan omedelbara inkomstskatteeffekter genom att dela upp verksamheten på mindre enheter.

De föreslagna reglerna tar sikte på det fallet att ett moderbolag till sina aktieägare delar ut aktier i ett dotterbolag. Sådan utdelning skall under vissa förutsättningar vara skattefri. Utdelning på den nya aktien och försäljning av aktien beskattas dock enligt allmänna regler.

För att utdelningen inte skall beskattas krävs i huvudsak följande. Det utdelande bolaget skall ha aktier inregistrerade vid Stockholms fondbörs. Utdelningen skall avse samtliga aktier i ett helägt svenskt dotterbolag. Det krävs också att verksamheterna i de båda bolagen efter delningen har viss omfattning.

Anskaffningsvärdet på aktierna i det utdelande bolaget skall proportioneras mellan de ursprungliga och de utdelade aktierna med ledning av den förändring av marknadsvärdet som uppkommit till följd av delningen.

Bestämmelsen om skattefri utdelning är kombinerad med undantag från uttagsbeskattning hos moderbolaget.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1991 för att tillämpas första gången vid 1992 års taxering. Reglerna blir därmed tillämpliga på alla utdelningar av det aktuella slaget som redovisas vid 1992 års taxering.

1 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Prop.
1990/91:167

Härigenom föreskrivs att punkt 1 av anvisningarna till 22 § och punkt 2 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar till 22 §

1.¹ Till intäkt av näringsverksamhet hänförs samtliga intäkter i pengar eller varor, som har influtit i verksamheten. Detta innebär, att intäkten skall vara av sådan beskaffenhet, att den normalt är att räkna med och ingår som ett led i verksamheten. Hit räknas inflytande betalning för varor, som den skattskyldige handlar med eller tillverkar. Det sagda gäller även då näringsidkaren vid överlåtelse av verksamheten låter befintliga varor ingå i överlåtelsen. Denna överlåtelse utgör då så att säga den sista affärshändelsen i verksamheten.

Till intäkt av näringsverksamhet hänförs också vad som inflyter vid avyttring av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier eller av tillgångar som är likställda med dessa vid beräkning av värdeminskningssvdrag. Även ersättning som i fall som avses i 2 § andra och tredje styckena lagen (1990:663) om ersättningsfonder uppbärs av en fysisk person eller ett dödsbo utgör intäkt av näringsverksamhet om den skattskyldige begär det.

Till intäkt av näringsverksamhet hänförs vidare vinst vid icke yrkesmässig avyttring (realisationsvinst) av andel i sådan ekonomisk förening som avses i 2 § 8 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt såvida innehavet av andelen betingats av sådan verksamhet. I fråga om handelsbolag hänförs till intäkt av näringsverksamhet också realisationsvinst vid avyttring av andra tillgångar som avses i 27 § 1 mom., av tillgångar som avses i 28 §, 29 § 1 mom., 30 § 1 mom. och 31 § samt av förpliktelser som avses i 3 § 1 mom. nämnda lag.

Har en tillgång tagits ut ur en förvärvskälla sker beskattning som om tillgången i stället hade avyttrats för ett vederlag motsvarande marknadsvärdet (uttagsbeskattning). Vad nu sagts gäller dock endast om vederlag eller vinst vid en avyttring skulle ha tagits upp som intäkt av näringsverksamhet och särskilda skäl mot uttagsbeskattning inte föreligger. Uttag av bränsle från fastighet som är taxerad som lantbruksenhet för uppvärmning av den skattskyldiges privatbostad på denna beskattas ej.

Har en tillgång tagits ut ur en förvärvskälla sker beskattning som om tillgången i stället hade avyttrats för ett vederlag motsvarande marknadsvärdet (uttagsbeskattning). Vad nu sagts gäller dock endast om vederlag eller vinst vid en avyttring skulle ha tagits upp som intäkt av näringsverksamhet och särskilda skäl mot uttagsbeskattning inte föreligger. Uttag av bränsle från fastighet som är taxerad som lantbruksenhet för uppvärmning av den skattskyldiges privatbostad på denna beskattas ej. *Uttag av andra aktier än sådana som utgör omsättningstillgångar enligt punkt 4 av anvisningarna till 21 § beskattas inte heller om aktierna delats*

¹ Lydelse enligt prop. 1990/91:166.

ut enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket lagen om statlig inkomstskatt.

Utagbeskattning sker också vid uttag i mer än ringa omfattning av tjänst. Värdet av bilförmån beräknas enligt bestämmelserna i punkterna 2 och 4 av anvisningarna till 42 §.

till 24 §

2.² Tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning (lager) får inte tas upp till lägre värde än det högsta värde som är tillåtet enligt bestämmelserna i 14 § första och andra styckena bokföringslagen (1976:125).

Vid bestämmande av lagrets anskaffningsvärde skall lagertillgångar, som ligger kvar i den skattskyldiges lager vid beskattningsårets utgång, anses som de av honom senast anskaffade eller tillverkade.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får annat varulager än lager av fastigheter och liknande tillgångar och lager av aktier, obligationer, lånefordringar och liknande tillgångar tas upp till lägst 97 procent av det samlade anskaffningsvärdet.

Djur i jordbruk och renskötsel skall alltid anses som lager. Sådant lager får inte tas upp till lägre belopp än 85 procent av den genomsnittliga produktionskostnaden för djur av det slag och den ålderssammansättning som det är fråga om. Djuren behöver dock inte i något fall tas upp till ett högre belopp än som motsvarar djurens sammanlagda allmänna saluvärde. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer för varje taxeringsår föreskrifter för beräkning av produktionskostnaden. Har denna kostnad inte fastställts, t.ex. i fråga om särskilt dyrbara avelsdjur, får djuret tas upp till lägst 85 procent av det lägsta av anskaffningsvärdet och allmänna saluvärdet.

Nedskrivning av värdet på rättigheter till leverans av lagertillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt (kontraktshandling) får godkännas endast i den mån det visas, att inköpspriset för tillgångar av samma slag på balansdagen understiger det kontraherade priset. Beträffande värdet på rättighet till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt kan avskrivning (kontraktshandling) godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag på balansdagen understiger det kontraherade priset.

Förvärfvas aktie i svenskt aktieföretag av skattskyldig, som driver bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse, eller av annan skattskyldig, för vilken aktien utgör omsättningstillgång, och är det inte uppenbart att den skattskyldige därigenom erhåller tillgång av verkligt och särskilt värde för honom med hänsyn till hans näringsverksamhet, får sådan nedgång i aktiens värde som beror på utdelning till den skattskyldige av medel, vilka fanns hos det utdelande företaget vid förvärfvet och inte motsvarar tillskjutet belopp, inte föranleda att aktien vid inkomstberäkningen för den skattskyldige tas upp till lägre belopp än som motsvarar hans anskaffningskostnad för aktien. Har denna, innan sådan utdelning skett, tagits upp till lägre belopp än den skattskyldiges anskaffningskostnad, får aktien vid utgången av det beskattningsår, under vilket utdelningen äger rum, inte tas upp till lägre belopp än aktiens värde i beskattningshänseende vid ingången av samma år med tillägg av ett belopp, som motsvarar skillnaden mellan den skattskyldiges anskaffningskostnad för aktien och nämnda värde, dock högst av det utdelade beloppet. Sker utdelning utan att det värde för aktien, som ligger till grund för

² Senaste lydelse 1990:650.

beräkningen av den skattskyldiges inkomst, påverkas och medför detta att den skattskyldige efter överlåtelse av aktien eller upplösning av bolaget redovisar förlust, skall därifrån avräknas det belopp som motsvarar utdelningen. Utdelning som avses i detta stycke anses i första hand gälla andra medel än sådana som motsvarar tillskjutet belopp. Vad som sägs om aktie i detta stycke gäller även beträffande andel i ekonomisk förening. Med tillskjutet belopp avses därvid inbetald insats.

I fråga om aktier som utgör lager gäller vidare följande. Har aktier erhållits genom sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall som anskaffningsvärde för dessa aktier anses så stor del av anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget som svarar mot förändringen i marknadsvärdet på dessa aktier till följd av utdelningen. Anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget skall minskas i motsvarande mån. För sådan mottagare som avses i 3 § 7 mom. femte stycket lagen om statlig inkomstskatt skall, om vederlag erlagts för rätten till utdelning, vederlaget anses som anskaffningsvärde. I annat fall skall de utdelade aktierna anses anskaffade utan kostnad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Prop.
1990/91:167

Häri genom föreskrivs att 2 § 10 och 14 mom., 3 § 7 mom., 7 § 8 mom. samt 27 § 2 och 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

*10 mom.*² Vid inkomstberäkningen för ett investmentföretag gäller, utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag,

1. att hänsyn inte tas till vinst eller förlust vid avyttring av aktier och andra värdepapper som avses i 27 § 1 mom.,

2. att som intäkt tas upp 2 procent för år räknat av värdet vid ingången av beskattningsåret av egendom som avses i 27 § 1 mom.,

3. att avdrag får göras för utdelning som företaget har beslutat för beskattningsåret, dock inte med så stort belopp att det föranleder underskott.

3. att avdrag får göras för *annan utdelning än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket* som företaget har beslutat för beskattningsåret, dock inte med så stort belopp att det föranleder underskott.

Förlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är, utan hinder av vad som sägs i första stycket 1, avdragsgill till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

Förlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är, utan hinder av vad som sägs i första stycket 1, avdragsgill till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget *av annat slag än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket* under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

Med investmentföretag avses ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller likartad lös egendom och vars uppgift väsentligen är att genom ett välfördelat värdepappersinnehav erbjuda aktie- eller andelsägare riskfördelning och vari ett stort antal fysiska personer äger aktier eller andelar.

Vad som föreskrivits för investmentföretag gäller också för värdepappersfonder. För värdepappersfonder utgör intäkten enligt första stycket 2 dock 1,5 procent.

1 4 m o m.³ I fråga om juridiska personer utom dödsbon medges avdrag för förlust vid avyttring av tillgång som avses i 27 § 1 mom. endast mot vinst vid avyttring av sådan till-

1 4 m o m. I fråga om juridiska personer utom dödsbon medges avdrag för förlust vid avyttring av tillgång som avses i 27 § 1 mom. endast mot vinst vid avyttring av sådan till-

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:770.

² Senaste lydelse 1990:1422.

³ Senaste lydelse 1990:1422.

gång. Uppkommer underskott behandlas det vid taxeringen för det närmast följande beskattningsåret som förlust vid avyttring av tillgång som avses i första meningen. Förlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är, utan hinder av vad nu sagts, avdragsgill till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

Begränsningen i första stycket gäller inte om innehavet av den avyttrade tillgången betingats av verksamhet som bedrivs av den skattskyldige eller av företag som med hänsyn till äganderättsförhållanden eller organisatoriska förhållanden kan anses stå den skattskyldige nära. Den gäller inte heller om ett sådant företag som avses i 7 § 8 mom. tredje stycket avyttrat aktie eller andel med röstetal som anges i det nämnda stycket vid a.

gång. Uppkommer underskott behandlas det vid taxeringen för det närmast följande beskattningsåret som förlust vid avyttring av tillgång som avses i första meningen. Förlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är, utan hinder av vad nu sagts, avdragsgill till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget av annat slag än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

3 §

7 mom.⁴ Utdelning från aktiebolag eller ekonomisk förening, som utgår i förhållande till inköp eller försäljningar eller efter därmed jämförlig grund, är skattefri, när utdelningen endast innebär en minskning i levnadskostnader.

Har skattskyldig på grund av sitt innehav av aktier i svenskt aktiebolag eller andelar i svensk ekonomisk förening erhållit företrädesrätt till teckning av sådant av företaget upptaget vinstandelslån som avses i 2 § 9 mom. skall, om han utnyttjar företrädesrätten, det värde som genom företrädesrätten kan anses ha tillförts honom inte anses utgöra intäkt av kapital.

Annan utdelning från sådan bostadsförening eller sådant bostadsaktiebolag som avses i 2 § 7 mom. än i form av bostad eller annan förmån av fastighet räknas såsom intäkt av kapital för medlemmen eller delägaren, även om den inte utgått i förhållande till innehavda andelar eller aktier, om och i den mån utdelningen överstiger sådana på beskattningsåret belöpande avgifter och andra inbetalningar till föreningen eller bolaget, som inte enligt bestämmelserna i 3 mom. femte stycket är att anse som kapitaltillskott.

Annan utdelning från svenskt aktiebolag än som avses i 1 mom. tredje stycket är skattefri om den har uppburits i förhållande till innehavda aktier och utgår i form av aktier i ett annat svenskt aktiebolag. Som förutsättningar gäller följande. Det utdelande bolaget skall ha aktier inregistrerade vid Stockholms fondbörs.

⁴ Senaste lydelse 1990:651.

När utdelning lämnas skall bolaget – direkt eller indirekt – ha innehaft samtliga aktier i det andra bolaget sedan ingången av närmast föregående beskattningsår eller sedan det andra bolaget började bedriva verksamhet av något slag. Samtliga aktier i det andra bolaget skall delas ut. Den verksamhet som därefter bedrivs eller skall bedrivas i vardera bolaget skall vara av betydande omfattning i förhållande till den verksamhet som bedrivs i det utdelande bolaget. Utgör de utdelade aktierna lager hos mottagaren av utdelningen skall denne som intäkt ta upp värdet av aktierna. Värdet skall bestämmas enligt punkt 2 första och sjunde styckena av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen (1928:370).

Utdelning enligt fjärde stycket är skattefri även för mottagare som inte äger aktierna i det utdelande bolaget.

7 §

8 mom.⁵ Mottagare av utdelning från svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening är frikallade från skattskyldighet i den omfattning som anges nedan. Med utdelning förstås sådan utdelning som har uppburits i förhållande till innehavda aktier eller andelar eller som har uppburits efter annan grund men inte är avdragsgill för det utdelande företaget enligt 2 § 8 mom. första stycket. Bestämmelserna i tredje stycket nedan gäller inte sådan utdelning på förlagsinsatser, som är avdragsgill för det utdelande företaget.

Svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening som förvaltar värdepapper eller likartad lös egendom och därutöver inte – direkt eller indirekt – bedriver någon eller endast obetydlig verksamhet (förvaltningsföretag), är frikallat från skattskyldighet för utdelning i den mån sammanlagda beloppet av utdelningen motsvaras av utdelning som företaget har beslutat för samma beskattningsår. Som förvaltningsföretag anses inte investmentföretag som avses i 2 § 10 mom.

Svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening som förvaltar värdepapper eller likartad lös egendom och därutöver inte – direkt eller indirekt – bedriver någon eller endast obetydlig verksamhet (förvaltningsföretag), är frikallat från skattskyldighet för utdelning i den mån sammanlagda beloppet av utdelningen motsvaras av annan utdelning än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket som företaget har beslutat för samma beskattningsår. Som förvaltningsföretag anses inte investmentföretag som avses i 2 § 10 mom.

Svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening är med undantag av livförsäkringsföretag, investmentföretag och förvaltningsföretag, frikallat från skattskyldighet för utdelning på näringsbetingade aktier eller andelar.

⁵ Lydelse enligt prop. 1990/91:107.

Detsamma gäller svensk sparbank och svenskt ömsesidigt skadeförsäkringsföretag. Med näringsbetingad aktie eller andel avses aktie eller andel som inte utgör omsättningstillgång i företagets verksamhet under förutsättning att

a) det sammanlagda röstetalet för företagets aktier eller andelar i det utdelande företaget vid beskattningsårets utgång motsvarade en fjärdedel eller mer av röstetalet för samtliga aktier eller andelar i det utdelande företaget, eller

b) det görs sannolikt att innehavet av aktien eller andelen betingas av verksamhet som bedrivs av företaget eller av företag som med hänsyn till äganderättsförhållanden eller organisatoriska förhållanden kan anses stå det nära.

Skattefrihet enligt tredje stycket föreligger dock inte för utdelning på aktie eller andel i förvaltningsföretag eller investmentföretag, om detta äger mer än enstaka aktier eller andelar på vilka utdelning skulle ha varit skattepliktig om aktierna eller andelarna hade ägts direkt av det företag som äger aktien eller andelen i förvaltningsföretaget eller investmentföretaget.

Förvärvar företag aktie eller andel i annat företag och är det inte uppenbart att det företag som gör förvärvet därigenom erhåller tillgång av verkligt och särskilt värde med hänsyn till ägarföretagets verksamhet, föreligger inte skattefrihet enligt detta moment för utdelning på aktien eller andelen av sådana medel som vid förvärvet fanns hos det utdelande företaget och som inte motsvarar tillskjutet belopp eller inbetald insats. Utdelning anses i första hand gälla andra medel än sådana som motsvarar tillskjutet belopp eller inbetald insats.

Svenskt företag är frikallat från skattskyldighet för utdelning på aktie eller andel i utländskt bolag under förutsättning

a) att utdelningen skulle ha varit skattefri enligt vad som ovan i detta moment sagts för det fall det utdelande bolaget hade varit svenskt och

b) att den inkomstbeskattning som det utländska bolaget är underkastat är jämförlig med den inkomstbeskattning som skulle ha skett enligt denna lag, om inkomsten hade förvärvats av svenskt företag.

27 §

2 m o m.⁶ Som anskaffningsvärde anses det genomsnittliga anskaffningsvärdet för samtliga finansiella instrument av samma slag och sort som det avyttrade, beräknat på grundval av faktiska anskaffningsutgifter och med hänsyn till inträffade förändringar beträffande innehavet (genomsnittsmetoden).

2 m o m. Som anskaffningsvärde anses det genomsnittliga anskaffningsvärdet för samtliga finansiella instrument av samma slag och sort som det avyttrade, beräknat på grundval av faktiska anskaffningsutgifter och med hänsyn till inträffade förändringar beträffande innehavet (genomsnittsmetoden). *Har aktier erhållits genom sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket skall som anskaffningsvärde för dessa aktier anses så stor del av det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget som svarar mot förändringen i marknadsvärdet på dessa aktier till följd av ut-*

⁶ Senaste lydelse 1990:651.

delningen. Det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget skall minska i motsvarande mån. För sådan mottagare som avses i 3 § 7 mom. femte stycket skall, om vederlag erlagts för rätten till utdelning, vederlaget anses som anskaffningsvärde. I annat fall skall de utdelade aktierna anses anskaffade utan kostnad.

Är finansiella instrument som avses i 1 mom. föremål för notering på inländsk eller utländsk börs eller annan kontinuerlig notering av marknadsmissig omsättning, som är allmänt tillgänglig (marknadsnoterade), får utom såvitt avser optioner och terminer anskaffningsvärdet bestämmas till 20 procent av vad den skattskyldige erhåller vid avyttringen efter avdrag för kostnad för avyttringen.

Delbevis eller teckningsrättsbevis, som grundas på aktieinnehav i ett bolag, anses anskaffat utan kostnad.

5 mom.⁷ Realisationsförlust vid avyttring av marknadsnoterad tillgång som avses i 1 mom. får dras av från realisationsvinst på marknadsnoterad sådan tillgång utan den begränsning av avdragsrätten som framgår av 3 § 2 mom. femte stycket.

Detta gäller dock i fråga om andel i värdepappersfond endast om värdet av fondens innehav av aktier inte annat än tillfälligtvis understigit tre fjärdedelar av fondförmögenheten.

Realisationsförlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är avdragsgill utan den begränsning av avdragsrätten som framgår av 3 § 2 mom. femte stycket till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

Realisationsförlust som uppkommit genom att aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är avdragsgill utan den begränsning av avdragsrätten som framgår av 3 § 2 mom. femte stycket till den del förlusten svarar mot utdelning från bolaget *av annat slag än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket* under beskattningsåret och närmast föregående beskattningsår.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

⁷ Senaste lydelse 1990:1422.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning

Härigenom föreskrivs att 2 och 5 §§ lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Avdrag medges för utdelning, som förfallit till betalning under beskattningsåret, och får uppgå till högst tio procent av vad som inbetalats för aktien före beskattningsårets utgång.

Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader, jämkas avdraget i motsvarande mån.

Avdrag medges inte för sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

5 §³

Avdrag medges icke, om inbetalning för aktien skett genom tillskott av aktie i annat bolag eller andel i ekonomisk förening eller om förvärvet av den nya aktien eljest kan anses ha skett genom byte mot sådan aktie eller andel. Detsamma gäller, om inbetalning för aktien skett genom tillskott av andel i handelsbolag, vars verksamhet väsentligen består i förvaltning av aktier i bolag eller andelar i ekonomiska föreningar, eller om förvärvet eljest kan anses ha skett genom byte mot andel i sådant handelsbolag.

Kan tillämpning av föregående stycke antagas hindra strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt, äger regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medge undantag, om bolaget gör framställning härom senast den dag utdelning beslutats på de nya aktierna.

Avdrag medges inte om aktien delats ut enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1978:955.

² Senaste lydelse 1978:955.

³ Senaste lydelse 1978:955.

4 Förslag till Lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Prop.
1990/91:167

Härigenom föreskrivs att 1 § kupongskattelagen (1970:624)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Kupongskatt erlägges enligt denna lag till staten för utdelning på aktie i svenskt aktiebolag.

Kupongskatt erlägges enligt denna lag till staten för utdelning av *annat slag än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt* på aktie i svenskt aktiebolag.

Vad i denna lag sägs om aktie i svenskt aktiebolag gäller även andel i svensk värdepappersfond.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991. Den nya bestämmelsen tillämpas även i fråga om utdelning som blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:996.

² Senaste lydelse 1990:1434.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 april 1991

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Hellström, Johansson, Lindqvist, Lönnqvist, Wallström, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink.

Föredragande: statsrådet Åsbrink

Proposition om skattefrihet vid utdelning av aktier i vissa fall

1 Inledning

Frågor om inkomstbeskattningen i samband med omstruktureringar av företag har under senare år tilldragit sig ett ökat intresse. Inom finansdepartementet har utarbetats en promemoria med förslag till ändrade skatteregler för vissa omstruktureringsfall. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som yttrat sig över promemorian bör fogas som *bilaga 1* till protokollet. En remissammanställning finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 789/91).

På grundval av promemorian kommer jag nu att redovisa mina förslag till ändringar i inkomstbeskattningen som syftar till att möjliggöra uppdelning av aktiebolag på mindre enheter.

Regeringen beslutade den 21 mars 1991 att inhämta *lagrådets* yttrande över vissa lagförslag. De till lagrådet remitterade lagförslagen är, fränsett redaktionella ändringar, likalydande med de till propositionen fogade lagförslagen. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet som *bilaga 2*.

2 Allmänna synpunkter

Mina förslag i det följande innebär ett begränsat ingrepp i beskattningsreglerna som under vissa förutsättningar möjliggör uppdelning av aktiebolag på mindre enheter utan att det uppkommer några direkta skattekonsekvenser. Majoriteten av remissinstanserna har tillstyrkt huvudlinjerna i förslaget. Flera remissinstanser anser emellertid att förslaget måste ses som ett provisorium och att en översyn av inkomstskattefrågorna i samband med omstruktureringar snarast måste företas.

Skattereformen har i vissa hänseenden inneburit att förutsättningarna för omstrukturering och därmed sammanhängande inkomstskattefrågor ändrats. Av flera skäl är det därför motiverat att göra en översyn av dessa frågor. I avvaktan på resultatet av en sådan översyn är det enligt min mening angelä-

get att redan nu vidta åtgärder som i vissa fall möjliggör uppdelning av aktiebolag på mindre enheter. Det kan emellertid inte undvikas att ett så begränsat ingripande som onekligen har karaktären av provisorium kommer att omgärdas av ett antal villkor som en genomgripande översyn kan ge skäl att ompröva.

Prop.
1990/91:167

3 Skattelättnader vid delning av aktiebolag i vissa fall

Mitt förslag: Under vissa förutsättningar blir det möjligt att dela upp verksamheten i ett aktiebolag på mindre enheter utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser. Uppdelningen sker genom att ett moderbolag till sina aktieägare delar ut samtliga aktier i ett helägt svenskt dotterbolag. Det utdelande bolaget skall vara ett svenskt aktiebolag som har aktier inregistrerade vid Stockholms fondbörs. Vidare krävs att verksamheterna i de båda bolagen efter delningen är av viss omfattning. Utdelningen kommer under dessa förutsättningar att vara skattefri för mottagaren.

Bestämmelsen om skattefri utdelning är kombinerad med undantag från uttagsbeskattning hos moderbolaget.

Promemoriaförslaget: Överensstämmer i huvudsak med mitt med den avvikelsen att skattefrihet inte medges om aktieägaren bedriver sådan verksamhet i vilken den utdelade aktien utgör omsättningstillgång. I promemoriaförslaget ställs också kravet att det utdelande bolagets samtliga aktier skall vara registrerade vid Stockholms fondbörs.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget. Flera av dessa anser emellertid att förslaget är att betrakta som ett provisorium som snarast måste efterföljas av en generell översyn av inkomstskattefrågorna i samband med omstrukturering. I fråga om utformningen av förslaget anser många remissinstanser att skattefrihet bör medges även för utdelning på aktier som utgör omsättningstillgångar. Remissinstanserna framför även invändningar mot villkoret att det utdelande bolagets samtliga aktier skall vara registrerade vid Stockholms fondbörs. *Juridiska fakulteten vid Uppsala Universitet* anser att uttryckliga regler om fission bör införas i aktiebolagslagen. Fakultetsstyrelsen motsätter sig i princip att beskattningen vid fission regleras genom särregler, bl.a. av det skälet att det inte finns motiv att ha en specialreglering av börsnoterade bolags skatteförhållanden.

Bakgrunden till mitt förslag: Den svenska bolagsbeskattningen bygger på principen om ekonomisk dubbelbeskattning. Den innebär att aktiebolagens vinster först skall beskattas hos bolaget och därefter - i den mån utdelning sker - hos aktieägaren. En omstrukturering som innefattar transaktioner som berör bolaget och dess aktieägare kommer enligt allmänna inkomstskatteregler normalt att innebära skatteeffekter för såväl bolaget som aktieägaren. I lagstiftning och praxis har utvecklats ett system som eliminerar vissa

inkomstskattekonsekvenser som kan försvåra eller hindra omstruktureringar som av olika skäl bedömts som angelägna. Som en bakgrund till mitt förslag lämnas inledningsvis en kortfattad redovisning av de generella beskattningsregler¹ som kan bli tillämpliga när ett aktiebolag genomför en omstrukturering som innefattar transaktioner med ett annat aktiebolag och/eller med aktieägaren. Det kan vara fråga om beskattning på bolagsnivå respektive på aktieägarnivå. De särskilda bestämmelserna om utdelning och avyttring av aktier i fåmansföretag berörs inte.

Beskattning på bolagsnivå

I det nya skattesystemet hänförs alla inkomster i bolaget till inkomstslaget näringsverksamhet och beskattas med en proportionell skattesats på 30 %. Inkomsten av verksamheten beräknas enligt bokföringsmässiga grunder.

Varje enskilt bolag utgör ett särskilt skattesubjekt. Inkomstskattesystemet innehåller emellertid regler som i viss utsträckning tar hänsyn till intressegemenskap mellan formellt fristående bolag. Bolag som tillhör en och samma koncern kan – med avdragsrätt vid inkomsttaxeringen – ge bidrag till andra koncernbolag och utjämna resultatet inom gruppen även om bidraget inte utgör driftkostnad i givarens verksamhet. Koncernbidrag utgör skattepliktigt intäkt hos det mottagande bolaget. Skattebelastningen för koncernen och dess ägare blir därigenom densamma som om koncernbolagens verksamheter bedrivits av ett enda bolag. Möjligheten till koncernbidrag är emellertid begränsad till de fall där bolagen på grund av ägarförhållanden står varandra så nära att det ansetts befogat att behandla dem som en enhet. För att detta kvalificerade ägarförhållande skall föreligga krävs i princip ett aktieinnehav på mer än 90 % (jfr 2 § 3 mom. SIL).

Om tillgångar i näringsverksamhet sålts till underpris eller tagits ut från verksamheten skall detta utlösa s.k. uttagsbeskattning hos överlåtaren (punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § KL). Skatteeffekten skall bli densamma som om egendomen sålts till marknadspris. I samband med skattereformen fick reglerna om uttagsbeskattning en ny och mer generell utformning. I prop. 1989/90:110 gjorde föredragande statsrådet bedömningen att uttagsbeskattning också i fortsättningen borde kunna underlätas i enlighet med rådande praxis. I enlighet med lagrådets förslag infördes en uttrycklig bestämmelse om detta i lagtexten (prop. 1989/90:110 s.557). Bestämmelsen har utformats så att undantag medges om särskilda skäl talar mot uttagsbeskattning.

Praxis har alltså inneburit att uttagsbeskattning i viss utsträckning kan underlätas. För detta krävs i princip att överlåtelsen kan uppfattas som ett led i en av organisatoriska skäl betingad ändring av en företagsstruktur. Därutöver har följande krav ställts på förfarandet.

- Överlåtelsen får inte innebära att tillgångarna förs ut ur bolagssektorn.
- Omsättningstillgångar får inte till följd av förvärvet skifta karaktär till anläggningstillgångar.

¹ Hänvisningar till kommunalskattelagen (1928:370), KL och lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL, avser lagrummens lydelse enligt SFS 1990:650 och 651 med ändringar enligt SFS 1990:1421 och 1422 om inte annat anges.

- Omstruktureringen får inte direkt eller indirekt medföra någon otillbörlig skatteförmån.
- Normalt krävs en hög grad av ägaridentitet mellan bolagen. Detta krav är bl.a. motiverat av önskemålet att förhindra att benefika förfoganden över rörelsetillgångar genomförs utan uttagsbeskattning. Ett samgående i bolag som innebär en ändring av ägarförhållandena kan ändå godtas om det genomförs på affärsmässiga villkor och således saknar benefika inslag. Under denna förutsättning kan överlåtelsen antas uppfylla det övergripande kravet att den skall uppfattas som ett led i en av organisatoriska skäl betingad ändring av en företagsstruktur (jfr bl.a. RÅ 1990 ref 70).

Enligt de skatteregler som gäller t.o.m. 1991 års taxering reavinstbeskattas bolagen vid försäljning av viss egendom, exempelvis fastigheter och aktier. I praxis har beskattning av s.k. förtäckt reavinst inte ansetts kunna ske. Reavinstbeskattad egendom har därför kunnat avyttras till ett pris som motsvarar högst omkostnadsbeloppet beräknat enligt reavinstreglerna utan att överlåtelsen utlöst någon reavinstbeskattning hos det överlåtande bolaget. I och med att alla inkomster i det nya systemet skall beskattas i näringsverksamhet kommer huvudregeln om uttagsbeskattning att omfatta all egendom.

När uttagsbeskattning underlåts skall det förvärvande bolaget beräkna eventuella värdeminskningssavdrag, försäljningsvinster e.d. med utgångspunkt från det värde till vilket tillgångarna överlåtits under förutsättning att detta värde inte understiger det skattemässiga restvärdet. Det är alltså fråga om ett uppskov med beskattningen.

Ett särskilt undantag från uttagsbeskattning gäller vid fusion. De aktiebologsrättsliga reglerna om fusion finns i 14 kap. aktiebolagslagen (1975:1385), ABL. Skatterättsliga regler finns för fusion enligt 14 kap. 8 § ABL (s.k. 14:8-fusion), dvs. mellan moderbolag och helägt dotterbolag (här bortses från de regler som gäller fusion enligt bank- och föreningslagstiftningen). En sådan fusion kan genomföras utan att utlösa inkomstbeskattning hos något av bolagen och utan att i övrigt medföra någon ändring av deras inkomstskattemässiga situation. Vid fusion överförs ett eller flera bolag samtliga tillgångar och skulder till ett annat bolag och de överlåtande bolagen upplöses utan likvidation. Enligt en uttrycklig bestämmelse i 2 § 4 mom. elfte stycket SIL skall överlåtelsen av tillgångar inte medföra uttagsbeskattning i dotterbolaget. Befrielsen från uttagsbeskattning är kombinerad med regler som förhindrar att överförda tillgångar åsätts ett högre värde än vad som motsvarar dotterbolagets skattemässiga restvärden. Någon beskattningsbar reavinst eller avdragsgill reaförlust anses inte heller uppkomma (2 § 4 mom. sjunde stycket SIL).

I 2 § 4 mom. tionde stycket SIL finns en uppskavsregel för koncerninterna avyttringar av aktier och andelar som innehas av organisatoriska skäl. Med koncern avses här det civilrättsliga koncernbegreppet (jfr exempelvis 1 kap. 2 § ABL). Uppskavsregeln innebär att man vid beskattningen skall bortse från sådana avyttringar. Huruvida försäljning sker till skattemässigt restvärde eller annat pris saknar betydelse. När aktien avyttras till en köpare utanför koncernen beräknas den skattepliktiga reavinsten eller avdragsgilla

reaförlusten på grundval av anskaffningspriset hos bolaget som ursprungligen innehade aktien.

Uppskovsbestämmelsen omfattar endast överlåtelse av aktier och andelar. I prop. 1989/90:110 (s.558) anfördes att det inte borde komma i fråga att utvidga tillämpningsområdet för uppskovsregeln till att även omfatta fastigheter. Skälet till detta var bl.a. att det inte kan presumeras att koncerninterna avyttringar av fastigheter – till skillnad från sådana överlåtelser av organisationsaktier – betingas av omstruktureringsskäl.

En annan uppskovsregel finns i 27 § 4 mom. SIL. Bestämmelsen är tillämplig när aktierna förvärvas av ett bolag och vederlaget för aktierna utslutande utgörs av nyemitterade aktier i det köpande bolaget. Något krav på att det skall föreligga intressegemenskap mellan köpare och säljare finns inte. Denna uppskovsregel ersätter fr.o.m. 1992 års taxering en bestämmelse som innebar att regeringen helt eller delvis kunde medge skattefrihet vid avyttring av äldre aktier, s.k. strukturdispens. En förutsättning för sådan befrielse var att beskattningen kunde antas hindra strukturrationalisering som ansågs önskvärd ur allmän synpunkt (35 § 3 mom. tredje stycket KL i dess lydelse t.o.m. den 30 juni 1990). Något motsvarande formellt krav finns inte för att den nya uppskovsregeln skall vara tillämplig. De ifrågavarande transaktionerna anses regelmässigt genomföras av strukturella skäl. De mottagna aktierna skall anses förvärvade till det anskaffningsvärde som gällde för de avyttrade aktierna. Vid avyttring av aktier i fåmansföretag kan uppskov medges efter ansökan hos skattemyndigheten.

Beskattning på aktieägarnivå

Utdelning och reavinst hänförs såvitt gäller fysiska personer till inkomst av kapital (3 § 1 mom. SIL) som beskattas med en proportionell statlig skatt om 30 %. Vid försäljning av aktier beskattas den nominella reavinsten oavsett innehavstiden. Huvudregeln är att reaförluster vid försäljning av aktier är avdragsgilla till 70 % (3 § 2 mom. SIL). Reaförluster på marknadsnoterade aktier och liknande finansiella instrument får dock kvittas fullt ut mot reavinsten på finansiella instrument av samma kategori (27 § 5 mom. SIL).

Juridiska personer beskattas – som tidigare nämnts – för alla inkomster i inkomstslaget näringsverksamhet. När ett bolag innehar aktier i ett annat bolag uppkommer en kedjebeskattnings om skatt tas ut flera gånger i bolagssektorn innan utdelningen tillfaller den slutlige ägaren. För att undvika kedjebeskattnings är ägarbolaget under vissa förutsättningar inte skattskyldigt för erhållna utdelningar (7 § 8 mom. tredje stycket SIL). Reavinsten vid avyttring av aktier beskattas utan hänsyn till kedjebeskattningsseffekten (jfr emellertid uppskovsmöjligheten vid koncerninterna avyttringar av organisationsaktier).

Med utdelning avses utbetalning i såväl kontanter som av annan egendom. Enligt en nyligen genomförd lagstiftning skall även utbetalning till aktieägaren vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden samt vid likvidation och fusion (med undantag för fusion enligt 14:8 ABL) skatterättsligt behandlas som utdelning. Detta innebär att samtliga vederlagsfria utbetalningar från ett aktiebolag till aktieägarna (i denna deras egenskap) skall behandlas som utdelning.

Utdelningsbeskattning kan bli aktuell även om det inte är fråga om en direkt överföring av tillgångar från bolaget till dess aktieägare. Om tillgångar överförs till underpris från ett bolag till ett annat kan aktieägaren beskattas för utdelning från det överlåtande bolaget. Till grund för beskattningen ligger antagandet att tillgångarna först delats ut till aktieägaren som därefter överlåtit dem till det andra bolaget. Huruvida det är möjligt att – liksom vid uttagsbeskattning – underlåta utdelningsbeskattning i vissa fall är oklart.

En annan situation som kan föranleda utdelningsbeskattning är när en aktieägare på grund av sitt innehav av aktier i ett visst bolag (huvudbolaget) får rätt att teckna eller förvärva aktier i ett annat bolag. Denna rätt betraktas som utdelning från huvudbolaget – om den skattskyldige utnyttjar rätten – under förutsättning att rätten har eller kommer att få ett värde till följd av en förmögenhetsöverföring från huvudbolaget till det andra bolaget (jfr RÅ 1989 ref 101).

Bestämmelsen om uppskov med reavinstbeskattning enligt 27 § 4 mom. SIL gäller oavsett om säljaren är en fysisk eller en juridisk person. Avgörande för att bestämmelsen skall kunna tillämpas är om vederlaget för aktierna uteslutande utgörs av nyemitterade aktier i det köpande bolaget.

Skälen för mitt förslag: Det pågår en fortlöpande omstrukturering inom bolagssektorn. Av beskrivningen av det system som utvecklats i lagstiftning och praxis framgår att det under vissa förutsättningar är möjligt att genomföra omstrukturering av bolag utan skatteeffekter.

Skattereformen kan i sig medföra en förändring av det skattemässiga resultatet vid omstruktureringar. Jag tänker då främst på att skattesatsen för bolag respektive för fysiska personers kapitalinkomster sänkts. Även i ett annat hänseende har en ändring skett i och med att den skattemässiga skillnaden mellan behandlingen av utdelningsinkomster och reavinster minskat. I det gamla skattesystemet beskattades fysiska personers utdelningsinkomster och reavinster med en progressiv skattesats. I fråga om försäljning av tvåårsaktier gällde emellertid relativt förmånliga regler för reavinstbeskattningen. En möjlighet att utan inkomstskattekonsekvenser överföra egendom från ett bolag till ett annat skulle ha möjliggjort omvandling av en utdelningsinkomst till en reavinst med åtföljande lägre beskattning.

I det nya skattesystemet kommer såväl utdelningsinkomster som reavinster att beskattas med en proportionell skattesats på 30 %. I normala fall kommer visserligen den effektiva skattesatsen på reavinster att vara lägre än 30 % genom att värdeökningen beskattas först när den realiserats men i jämförelse med det gamla systemet är dock förmånsbehandlingen av reavinster betydligt mer begränsad.

En annan förändring i det nya systemet är att principen om uttagsbeskattning kommer att omfatta all egendom i bolaget, dvs. även sådan egendom för vilken vinsten skall beräknas med tillämpning av reavinstreglerna. De omständigheter som nu beskrivits kan motivera en omprövning av de principiella beskattningsfrågorna i samband med omstruktureringar. Det finns också av andra skäl anledning att överväga en generell översyn av dessa inkomstskattefrågor. I avvaktan på resultatet av en sådan översyn föreslår jag emellertid ett begränsat ingrepp i beskattningsreglerna i syfte att möjliggöra uppdelning av aktiebolag på mindre enheter. Jag vill dock understryka att

förslaget enbart behandlar de delar som är nödvändiga för att ett delningsförfarande skall kunna genomföras. Min framställning tar inte sikte på uttags- och utdelningsbeskattningen i något annat avseende.

En uppdelning av ett aktiebolag kan göras på olika sätt. Särskilda aktiebolagsrättsliga regler för delning av bolag saknas. En kommitté har nyligen tillsatts för att göra en översyn av aktiebolagslagen (Ju 1990:08). Kommitténs arbete skall vara slutfört före den 1 december 1992. En av kommitténs arbetsuppgifter är att lägga fram förslag till de lagändringar som kan komma att krävas med hänsyn till avtalet om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES-avtalet). Avtalsförhandlingarna förs med utgångspunkt i bl.a. de direktiv som har antagits av EG. Ett av dessa direktiv behandlar delning av aktiebolag. Direktivet skall tillämpas av länder som har civilrättsliga regler för delning av aktiebolag. Huruvida kommittén kommer att föreslå sådana regler är för närvarande oklart.

I avsaknad av särskilda aktiebolagsrättsliga regler ligger det närmast till hands att föreslå att utdelning i form av aktier i dotterbolag under vissa förutsättningar skall vara skattefria. Med utdelning avses här vinstutdelning enligt bestämmelserna i ABL. Det innebär bl.a. att vinstutdelning kan lämnas endast om moderbolaget har motsvarande fritt eget kapital. Vinstutdelning får inte heller lämnas med så stort belopp att utdelningen med hänsyn till bolagets konsolideringsbehov, likviditet eller ställning i övrigt står i strid mot god affärssed.

En skattebefrielse för utdelning innebär inte en definitiv skattebefrielse utan ett uppskov med beskattningen. Aktieägaren kommer att beskattas enligt allmänna regler för framtida utdelning på aktien eller för vinst vid en eventuell försäljning av aktien. Några remissinstanser har framfört den synpunkten att det över huvud taget inte finns skäl att beskatta utdelning som lämnas i form av aktier eftersom sådan utdelning inte innebär att några tillgångar lämnar bolagssektorn. Jag konstaterar för min del att den nuvarande lagstiftningen inte torde ge möjlighet att vid beskattningen skilja mellan utdelning i form av aktier och andra tillgångar. Huruvida det finns skäl att vidta någon ändring i detta hänseende bör prövas i samband med en generell översyn av omstruktureringsfrågorna.

Mitt förslag om skattebefrielse är alltså att betrakta som ett avsteg från huvudprincipen att utdelning skall beskattas. Det motiverar en restriktiv tillämpning av den föreslagna regeln om skattelättnad. En naturlig avgränsning skulle i och för sig vara att begränsa tillämpligheten till sådana omstruktureringar som kan anses önskvärda från allmän synpunkt. Olika skäl kan emellertid motivera att verksamheten i ett bolag delas upp på flera olika bolag. En av verksamhetsgrenarna kan exempelvis vara av annan karaktär eller av särskilt riskfylld art. Det förhållandet att en verksamhetsgren i bolaget i olika avseenden avviker från den normala verksamheten kan också leda till att aktiemarknadens värdering av företaget inte blir så effektiv och rättvisande som skulle vara önskvärt. Om den avvikande verksamhetsgrenen placeras i ett särskilt bolag och aktierna blir allmänt tillgängliga på marknaden kan bättre förutsättningar för en effektiv värdering skapas. Därigenom påverkas också villkoren för de olika verksamhetsgrenarnas möjligheter till extern kapitalförsörjning genom nyemissioner.

Ett krav som utgår från att en omstrukturering skall anses önskvärd från allmän synpunkt är inte möjligt att precisera närmare. Det är därför bättre att ange enligt vilka förutsättningar en delning skall genomföras för att utdelningen skall vara skattefri. Utgångspunkten är alltså att ett moderbolag till sina aktieägare delar ut aktier i ett dotterbolag. Flera remissinstanser har hävdade att den krets av bolag som utan skattekonsekvenser skall kunna dela ut aktier bör utvidgas i förhållande till promemorieförslaget. Att få möjlighet att utan skattekonsekvenser dela upp verksamheten på mindre enheter kan naturligtvis vara av intresse för såväl stora som små bolag. De skäl som här anförts för ett delningsförfarande är emellertid i huvudsak tillämpliga endast på marknadsnoterade bolag. För att säkerställa ett spritt ägande anser jag – i likhet med ställningstagandet i promemorieförslaget – att kretsen bör begränsas ytterligare. En tillräcklig ägarspridning bör uppnås om bolaget är börsnoterat. Till skillnad från vad som föreslogs i promemorian anser jag dock inte att det är nödvändigt att bolagets samtliga aktier är registrerade vid börsen.

Med dotterbolag avses här ett bolag i vilket moderbolaget innehar samtliga aktier. Det bör också vara ett svenskt bolag. Ett skäl är att ett svenskt bolag löpande beskattas för sina vinster. Det är inte säkert att motsvarande förhållande föreligger när det är fråga om utländska dotterbolag. Det finns därför inte skäl att medge skattefrihet vid utdelning av sådana aktier.

Ett delningsförfarande skall vara motiverat av marknadsmässiga skäl och bör inte utgöra ett alternativ till kontantutdelning. Detta föranleder följande krav. Moderbolaget bör – direkt eller indirekt – ha ägt samtliga aktier i dotterbolaget under det beskattningsår aktierna delas ut och under beskattningsåret dessförinnan eller sedan bolaget började bedriva verksamhet. Verksamheten i det avskilda bolaget – dotterbolaget – bör vara av viss omfattning i förhållande till den verksamhet som bedrevs i moderbolaget innan aktierna delades ut. Motsatsvis får det inte heller vara fråga om att föra över så stor del av verksamheten att återstående del i det förutvarande moderbolaget i princip blir betydelselös. Vidare bör samtliga aktier i dotterbolaget delas ut.

Ytterligare ett villkor är att det skall vara fråga om vinstutdelning, dvs. utdelning utan vederlag. Skattelättnad skall således inte medges för utdelning av exempelvis inköpsrätter som berättigar aktieägaren att köpa aktierna till underpris.

De villkor som nu formulerats tar sikte på förhållandena i moderbolaget. Promemorieförslaget utgår i ett hänseende från aktieägarnas situation. Enligt förslaget skall utdelning beskattas enligt allmänna regler om mottagaren av utdelningen bedriver sådan verksamhet att de utdelade aktierna kommer att utgöra omsättningstillgångar hos denne. Många remissinstanser är kritiska mot förslaget i denna del. De menar att det – mot bakgrund av syftet med den föreslagna regleringen – inte finns skäl att behandla mottagaren på olika sätt beroende på vilken skattemässig karaktär de utdelade aktierna får i hans hand.

I den mån inte bara de utdelade aktierna utan även aktierna i det utdelande bolaget utgör omsättningstillgångar hos mottagaren av utdelningen kan beskattningen av de förra aktierna i vissa fall mötas med en lägre värde-

ring av de senare aktierna. I och med att lägsta värdets princip gäller (jfr punkt 2 första stycket av anvisningarna till 24 § KL som vad gäller lager hänvisar till reglerna för värdering av omsättningstillgångar i bokföringslagen (1976:125), BFL) får aktierna i det utdelande bolaget värderas till marknadsvärdet på balansdagen om detta värde är lägre än anskaffningsvärdet. I fråga om äldre aktieinnehav – där anskaffningsvärdet typiskt sett är mycket lågt i förhållande till marknadsvärdet – är en sådan nedvärdering oftast inte möjlig.

I vissa fall kan alltså skatteeffekten av utdelningen pareras med en lägre värdering av aktierna i det utdelande bolaget. I många andra fall kvarstår en skatteeffekt. Enligt min mening finns det skäl att ta fasta på invändningarna mot att särbehandlingen av utdelade aktier i de aktuella situationerna inte har utsträckts till omsättningsaktier. Jag anser alltså att skattefriheten för utdelade aktier inte skall göras beroende av vilken skattemässig karaktär aktierna får hos mottagaren.

Bokföringsnämnden (BFN) anför i sitt yttrande att huvudregeln får anses vara att en bokföringsskyldig som erhåller utdelning på sina aktier skall ta upp en intäkt motsvarande den utdelade egendomens marknadsvärde. BFN har bl.a. hänvisat till uttalande nr 8 från FAR:s redovisningskommitté. Uttalet avser redovisning av värdet på inköpsrätt till aktier som enligt redovisningskommitténs uppfattning bör redovisas som utdelningsintäkt vare sig rätten säljs eller utnyttjas.

Principen att utdelning i redovisningen hos det mottagande företaget skall tas upp till marknadsvärdet får anses gälla oavsett i vilken form utdelning lämnas och oavsett om den är skattepliktig eller ej. Skattefrihet för utdelning av aktier som hos mottagaren utgör omsättningstillgångar måste därför kombineras med en särskild lagervärderingsregel som bl.a. förhindrar nedvärdering av aktierna i det utdelande bolaget. Den närmare utformningen av dessa regler redovisas i specialmotiveringen.

Ett delningsförfarande kan även aktualisera *uttagsbeskattning*. Moderbolaget kan som ett led i en delning överlåta tillgångar till dotterbolaget. Om överlåtelsen sker till underpris innebär huvudregeln att uttagsbeskattning skall ske om inte särskilda skäl talar mot detta. I promemorian uttalades att särskilda skäl mot uttagsbeskattning av överlåtelsen av tillgångar normalt borde anses föreligga om aktierna i dotterbolaget därefter delas ut till aktieägarna i moderbolaget och denna utdelning uppfyller villkoren för skattefrihet. RSV anser emellertid att detta uttryckligen bör regleras.

Det som i detta sammanhang skulle bli aktuellt är en reglering av överlåtelser som sker i anslutning till utdelning i form av aktier. Överlåtelser som skett under tidigare beskattningsår kan inte knytas till utdelning som lämnas under senare beskattningsår bl.a. beroende på att frågan om uttagsbeskattning avgörs vid taxeringen för det beskattningsår under vilket överlåtelsen skedde. När det som här är fråga om överlåtelser till ett helägt dotterbolag bör normalt särskilda skäl mot uttagsbeskattning föreligga oavsett om överlåtelsen skett under det beskattningsår utdelningen lämnats eller under tidigare beskattningsår. I det första fallet tillkommer också det förhållandet att jag föreslår ett uttryckligt undantag från huvudregeln om uttagsbeskattning beträffande uttag av aktier för utdelning. Denna bestämmelse tar sikte på

det fall då det skattemässiga restvärdet på dotterbolagsaktierna understiger marknadsvärdet. Jag anser därför att någon ytterligare bestämmelse inte är erforderlig.

Prop.
1990/91:167

I vissa fall kan dotterbolagsaktierna utgöra omsättningstillgångar hos moderbolaget. I det nya skattesystemet har de s.k. byggsmitterglerna behållits även inom bolagssektorn. Ett skäl var att redan smittade fastigheter annars skulle kunna säljas enligt de mer förmånliga reavinstreglerna som gäller under en övergångsperiod (prop. 1989/90:110 s. 578). Av motsvarande skäl bör utdelning av sådana aktier inte kunna ske helt utan skattekonsekvenser. För att nå åsyftat resultat bör det emellertid vara tillräckligt att uttag ur verksamheten av sådana aktier föranleder uttagsbeskattning. Den s.k. byggmästarvinsten kommer då att beskattas fullt ut i bolaget. Utdelning av aktierna bör enligt den allmänna regeln vara skattefria för mottagaren.

Mitt förslag om skattefrihet för utdelning bör tas in i 3 § 7 mom. fjärde och femte styckena SIL och den kompletterande bestämmelsen om undantag från uttagsbeskattning i punkt 1 av anvisningarna till 22 § KL. En bestämmelse om proportionering av anskaffningsvärdet bör tas in i 27 § 2 mom. andra stycket SIL och en regel om värdering av lager i punkt 2 av anvisningarna till 24 § KL.

4 Särskilda frågor

4.1 Aktiernas anskaffningsvärde

Mitt förslag: Anskaffningsvärdet på aktien i det utdelande bolaget skall fördelas på denna aktie och den utdelade aktien med ledning av den marknadsvärdeförändring som uppkommit till följd av aktieutdelningen.

Promemoriaförslaget: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget lämnas utan erinran.

Skälen för mitt förslag: När förutsättningar för skattefrihet föreligger vid utdelning av aktier enligt det här framlagda förslaget bör anskaffningsvärdet på aktien i det utdelande bolaget (den ursprungliga aktien) proportioneras på denna och den utdelade aktien. En sådan proportionering kan göras på olika sätt men den grundläggande principen är givetvis att utgångspunkten skall vara den förändring av marknadsvärdet på den ursprungliga aktien som uppkommer till följd av delningen.

Eftersom det kan dröja viss tid innan det finns en tillförlitlig notering för den utdelade aktien bör proportionering regelmässigt kunna göras med hänsyn till förhållandet mellan marknadsvärdet på den ursprungliga aktien exklusive respektive inklusive rätten till utdelning. I undantagsfall kan förhållandena vara sådana att proportionering bör göras med hänsyn till summan av marknadsvärdena på aktien i det ursprungliga bolaget efter delningen och

den utdelade aktien i förhållande till marknadsvärdet på det ursprungliga aktien före delningen.

Mitt förslag bör tas in i 27 § 2 mom. andra stycket SIL.

Prop.
1990/91:167

4.2 Annellavdrag m.m.

Mitt förslag: Föreligger förutsättningar för skattefrihet vid utdelning av aktier har det utdelande bolaget inte rätt till Annellavdrag för denna utdelning. Det bolag i vilket aktierna delats ut har inte rätt till Annellavdrag för eventuella nyemissioner som ligger i tiden före utdelningstillfället.

Promemoriaförslaget: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget lämnas utan erinran.

Skälen för mitt förslag: Enligt lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning medges avdrag (Annellavdrag) för utdelning som lämnas på nyemitterade aktier. Genom avdraget undanröjs första ledet i dubbelbeskattningen. Det maximala avdraget är begränsat till bl.a. storleken på det emitterade beloppet. I princip skall avdrag inte medges när utdelningen går till en aktieägare som är befriad från skatt på utdelningen.

Det förhållandet att inbetalning för aktierna skett genom tillskott av apportegendom hindrar inte att Annellavdrag medges. Apportegendomen får emellertid inte bestå av aktier och andelar i ekonomiska föreningar eller i vissa fall i handelsbolag (5 § Annellagen). Ett skäl till detta är att det emitterande bolaget kan vara frikallat från skattskyldighet för utdelning på de som apportegendom erhållna aktierna eller andelarna. Möjlighet till dispens finns om bestämmelsen kan antas hindra strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt (5 § andra stycket Annellagen).

Genom Annellavdraget undanröjs första ledet i dubbelbeskattningen. En förutsättning för avdrag är i princip att aktieägaren är skattskyldig för utdelning. Vid delning får aktieägaren skattefri utdelning i form av aktier i ett bolag. Det utdelande bolaget bör under dessa förhållanden inte ha rätt till Annellavdrag för sådan utdelning.

En annan följd är att dotterbolaget inte bör ha rätt till Annellavdrag för eventuella nyemissioner som ligger i tiden före utdelningstillfället. Det avgörande är här att den dubbelbeskattade sektorn inte har tillförts något nytt eget kapital vid emissionstillfället.

Genomfördes nyemissionen under den tid aktierna ägdes av moderbolaget kan finansiering ha skett genom upplåning, användning av sparade vinstmedel eller genom att moderbolaget företagit en nyemission. I det senare fallet har visserligen nytt eget kapital tillförts bolagssektorn men i dessa fall har redan moderbolaget fått rätt till Annellavdrag och detta påverkas inte av att aktierna i dotterbolaget delas ut.

Om moderbolaget förvärvat aktier från annat dubbelbeskattat subjekt är situationen densamma som om emissionen genomförts under den tid moderbolaget var ägare. Har förvärvet i stället skett från en ägare som var skatt-

skyldig för utdelning har det genom emissionen tillskjutna kapitalet förts ut ur den dubbelbeskattade sektorn.

Prop.
1990/91:167

Mitt förslag föranleder ändring i 2 och 5 §§ lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning.

Ytterligare några frågor bör tas upp i detta sammanhang. Det gäller möjligheten att i samband med delning överta dels skatteutjämningsreserv, dels uppskovsbelopp.

Avsättning till skatteutjämningsreserv (surv) kan enligt lagen (1990:654) om skatteutjämningsreserv beräknas på ett underlag motsvarande bolagets egna kapital (K-surv) alternativt på lönesumman (L-surv). En mot survavdraget svarande avsättning skall göras i räkenskaperna. Avdraget skall återföras till beskattning nästföljande beskattningsår varefter ny avsättning för året beräknas.

I promemorieförslaget framhölls att det under vissa förutsättningar är motiverat att en survavsättning i det utdelande bolaget i samband med en delning får överföras till det avskilda bolaget. I promemorian föreslogs en sådan bestämmelse. RSV har i sitt remissyttrande anfört att överföring av en del av moderbolagets survunderlag bör medges endast om tillgångar före delningen överförs till skattemässigt restvärde från moderbolag till dotterbolag. Som framhölls redan i promemorieförslaget är det emellertid komplicerat att utforma en bestämmelse om survövertagande som ger ett någorlunda exakt resultat.

Eftersom survavsättning kan göras första gången vid 1992 års taxering kan det inte anses nödvändigt att här ta ställning till hur en eventuell bestämmelse om survövertagande skall utformas. Frågan får i stället prövas i samband med en generell översyn. Min slutsats blir alltså att förslaget i promemorian inte bör genomföras nu.

Lagen (1990:655) om återföring av obeskattade reserver reglerar i vilken omfattning och under vilken tid obeskattade reserver skall återföras till beskattning. Vid 1992 års taxering – i vissa fall vid 1993 års taxering – fastställs ett uppskovsbelopp som utgörs av skillnaden mellan de obeskattade reserver bolaget redovisar och den survavsättning som gjorts. Uppskovsbeloppet skall i princip återföras till beskattning med 25 % per år under fyra år.

Promemorieförslaget omfattade inte någon bestämmelse om övertagande av uppskovsbelopp med hänsyn till bl.a. att det uppskovsbelopp som skall tas upp till beskattning inte påverkas av en delning. Jag delar denna uppfattning och föreslår således inte någon möjlighet till övertagande av uppskovsbelopp.

4.3 Ikraftträdandet

Mitt förslag: De nya bestämmelserna tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

Promemorieförslaget: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget lämnas utan erinran.

Skälen för mitt förslag: De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering. Det innebär att de blir tillämpliga på alla utdelningar av det här diskuterade slaget som redovisas vid 1992 års taxering.

Prop.
1990/91:167

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
2. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
3. lag om ändring i lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning,
4. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:642).

Lagrådet har granskat lagförslagen.

6 Specialmotivering

6.1 Kommunalskattelagen (1928:370)

Anvisningar

till 22 §

punkt 1

Bestämmelser om uttagsbeskattning finns i fjärde stycket. Inom bolagssektorn gäller bestämmelserna även egendom i fråga om vilken vinstberäkning sker med tillämpning av reavinstreglerna. En undantagsregel gör det möjligt att i vissa omstruktureringsfall underlåta uttagsbeskattning. I den nya *sista meningen i fjärde stycket* har införts ytterligare ett undantag från huvudregeln om uttagsbeskattning. Detta undantag gäller under förutsättning att aktier tagits ut ur verksamheten för att delas ut enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket SIL. Är det fråga om sådana aktier som enligt punkt 4 av anvisningarna till 21 § utgör omsättningstillgångar i moderbolaget gäller emellertid allmänna regler för beskattning av uttaget. Det kan för ett bolag som bedriver byggnadsrörelse exempelvis vara fråga om aktier i ett fastighetsförvaltande dotterbolag.

till 24 §

punkt 2

Anvisningspunkten innehåller bestämmelser för värderingen av lagertillgångar. *Sista stycket* är nytt och tillämpas när aktier erhållits genom sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket SIL.

Som anskaffningsvärde för de utdelade aktierna skall anses så stor del av anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget som svarar mot förändringen av marknadsvärdet på dessa aktier till följd av utdelningen. För-

ändringen av marknadsvärdet bestäms enligt samma princip som tillämpas vid fördelningen av det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktier som inte utgör omsättningstillgångar (jfr 27 § 2 mom. SIL).

Anskaffningsvärdet på aktierna i det utdelande bolaget skall minskas med så stort belopp som hänförs till de utdelade aktierna. Därigenom uppkommer inte någon skatteeffekt. De på så sätt justerade anskaffningsvärdena skall användas vid såväl inkomstberäkningen vid eventuell avyttring som vid lagervärderingen.

De två sista meningarna i stycket gäller vid utdelning till mottagare som inte samtidigt äger aktierna i det utdelande bolaget. Eventuellt vederlag för rätten till utdelning anses utgöra anskaffningsvärde för de utdelade aktierna. Har mottagaren sålt aktierna i det utdelande bolaget men behållit rätten till utdelning anses de utdelade aktierna ha anskaffats utan kostnad.

6.2 Lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

2 § 10 mom.

I momentet finns särskilda bestämmelser om beskattning av investmentföretag och värdepappersfonder. Dessa företag är skattskyldiga för utdelningsinkomster men medges avdrag för beslutad utdelning. Om ett investmentbolag delar ut aktier enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket medges inte avdrag eftersom utdelningen är skattefri för mottagaren. Detta framgår av ändringen i *första stycket 3*. Bestämmelsen i 3 § 7 mom. fjärde stycket om skattefri utdelning gäller även när ett investmentföretag (eller en värdepappersfond) är mottagare.

Av ändringen i *andra stycket* framgår att utdelning enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket inte beaktas när den avdragsgilla reaförlusten vid likvidation eller fusion fastställs.

2 § 14 mom.

Avdragsrätten för juridiska personer utom dödsbon är begränsad när det gäller förlust vid avyttring av kapitalplacersaktier och andra finansiella instrument. Förlust på aktier till följd av likvidation eller vissa fusioner är emellertid avdragsgill till den del den motsvaras av utdelning från bolaget under likvidationsåret och året dessförinnan. Tillägget i *första stycket tredje meningen* innebär att det skall vara fråga om utdelning av annat slag än som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket.

3 § 7 mom.

I *fjärde stycket* finns den bestämmelse som anger under vilka förutsättningar utdelning i form av aktier i ett annat bolag är skattefri för aktieägaren. Bestämmelsen omfattar även utdelning till aktiebolag m.fl. Det förhållandet att den skattskyldige förvärvat den ursprungliga aktien till följd av sin anställning och beskattats för värdet av detta förvärv som intäkt av tjänst saknar i detta sammanhang betydelse för skattefriheten för den utdelade aktien.

Bestämmelsen är inte tillämplig på sådana utbetalningar som enligt 3 § 1 mom. tredje stycket SIL behandlas som utdelning, dvs. utbetalning i sam-

band med likvidation och vissa fusioner samt vid nedsättning av aktiekapitalet. Det utdelande bolaget skall vara ett svenskt aktiebolag som har aktier inregistrerade vid Stockholms fondbörs. Utdelning skall lämnas vederlagsfritt i form av aktier i ett helägt svenskt dotterbolag.

Vid utdelningstillfället skall moderbolaget äga samtliga aktier i dotterbolaget. Samtliga aktier skall delas ut. Ett annat villkor är att aktierna i dotterbolaget skall ha ägts åtminstone fr.o.m. ingången av moderbolagets föregående beskattningsår eller sedan dotterbolaget började bedriva verksamhet av något slag. Det krävs dock inte att aktierna under denna tid ägts direkt av moderbolaget. Det är tillräckligt att andra bolag inom koncernen haft aktierna i sin ägo under förutsättning att dessa bolag i sin tur varit – direkt eller indirekt – helägda av moderbolaget.

Vissa krav ställs på omfattningen av den verksamhet som skall bedrivas i dotterbolaget sedan detta avskilts från moderbolaget. Av naturliga skäl är det inte möjligt att närmare precisera ett sådant krav. Den enhet som skiljs av kan exempelvis vara en tjänsteproducerande enhet eller en enhet med stora goodwillvärden. En utgångspunkt skulle kunna vara att jämföra marknadsvärdena på de två aktierna med motsvarande värde på den ursprungliga aktien. Att enbart knyta bedömningen till dessa värden är emellertid mindre lämpligt bl.a. därför att aktieägarna vid den bolagsstämma då beslut om delning skall fattas bör kunna avgöra huruvida förutsättningar för skattefri utdelning föreligger.

Vid en jämförelse mellan de olika bolagens förmögenhetsvärden kan det vara naturligt att beakta storleken på det egna kapitalet i dels moderbolaget m.fl. före delningen, dels dotterbolaget efter delningen. En lämplig utgångspunkt är då kapitalunderlaget enligt lagen om skatteutjämningsreserv. Är det fråga om bolag för vilka avsättning på löneunderlaget för båda bolagen ger större avsättningar – dvs. i huvudsak tjänsteproducerande bolag – bör jämförelsen avse dessa underlag. För en jämförelse där exempelvis avsättning för moderbolaget m.fl. före delning görs på kapitalunderlaget och där avsättning i dotterbolaget efter delning görs på löneunderlaget bör jämförelsen avse storleken av maximala reserver. Vid bedömningen måste hänsyn tas till att vart och ett av bolagen i sin tur kan ha ett antal dotterbolag. Vid beräkning av kapitalunderlaget skall också beaktas om bolaget äger sådana aktier som inte får räknas med i kapitalunderlaget eller om det finns något bolag som inte har rätt till survavsättning.

Ett allmänt krav är att den verksamhet som skall bedrivas i dotterbolaget (det avskilda bolaget med eventuella dotterbolag c.d.) minst skall utgöra ca 20 % av den verksamhet som bedrevs i moderbolaget m.fl. före delningen. Huruvida detta krav är uppfyllt får avgöras efter en sammanvägning av de olika faktorer som nyss nämnts. Om aktier i flera bolag delas ut skall motsvarande krav ställas på vart och ett av bolagen. Hänsyn skall tas även till den verksamhet som moderbolaget kommer att bedriva efter delningen. Det innebär motsatsvis att minst ca 20 % av den ursprungliga verksamheten skall finnas kvar i det förutvarande moderbolaget.

De två sista meningarna i fjärde stycket behandlar den situationen att de utdelade aktierna utgör lager hos mottagaren. Denne skall ta upp en intäkt motsvarande värdet på de utdelade aktierna. Värdet skall bestämmas med

ledning av punkt 2 första och sjunde styckena av 24 § KL. Någon skatteeffekt uppkommer emellertid inte eftersom värdet på aktierna i det utdelande bolaget minskas med ett belopp motsvarande det belopp som mottagaren beskattas för (jfr specialmotiveringen till punkt 2 sista stycket av anvisningarna till 24 § KL).

Skattefrihet för utdelning enligt fjärde stycket föreligger även om aktierna i det utdelande bolaget innehas av någon annan. Mottagaren av utdelningen kan antingen ha förvärvat enbart rätten till utdelning eller ha sålt aktierna i det utdelande bolaget men behållit rätten till utdelning. I förhållande till lagrådsremissen har den ändringen gjorts att denna bestämmelse placerats i det nya *femte stycket* i stället för i 3 § 9 mom. första stycket SII.. Skattefrihet föreligger även om de utdelade aktierna utgör lager hos mottagaren.

I 2 § 4 mom. sista stycket SIL finns en bestämmelse som innebär kontinuitet vid beskattningen i de fall utdelning sker till en mottagare som är frikallad från skattskyldighet för utdelningen enligt 7 § 8 mom. och utdelningen inte utlöser uttagsbeskattning hos det utdelande företaget. Denna bestämmelse skall emellertid inte tillämpas om förutsättningar föreligger för generell skattefrihet enligt 3 § 7 mom. fjärde och femte styckena.

7 § 8 mom.

Förvaltningsföretag är inte skattskyldiga för utdelningsinkomster till den del de vidareutdelas. Sådan utdelning av aktier enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket skall inte räknas med vid bedömningen eftersom utdelningen är skattefri för mottagaren. Detta framgår av ändringen i *andra stycket*. Bestämmelsen i 3 § 7 mom. fjärde stycket om skattefri utdelning gäller även när ett förvaltningsföretag är mottagare.

27 § 2 mom.

Av tillägget i *andra stycket* framgår hur anskaffningsvärdet skall bestämmas för aktier som erhållits genom sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket. Som anskaffningsvärde för de utdelade aktierna skall anses så stor del av det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget som svarar mot förändringen av marknadsvärdet på dessa aktier till följd av utdelningen. Det genomsnittliga anskaffningsvärdet på aktierna i det utdelande bolaget skall minskas med motsvarande belopp. Det är alltså fråga om en proportionering av anskaffningsvärdet på aktierna i det utdelande bolaget.

Eftersom det kan dröja viss tid innan det finns en tillförlitlig marknadsnotering för den utdelade aktien bör proportioneringen av anskaffningsvärdet på den ursprungliga aktien regelmässigt kunna göras med utgångspunkt i marknadsvärdena på denna aktie den sista dagen aktien handlas inklusive rätten till utdelning respektive den första dagen aktien handlas exklusive rätten till utdelning. Av det genomsnittliga anskaffningsvärdet skall till aktien i det utdelande bolaget hänföras så stor andel som marknadsvärdet exklusive rätten till utdelning utgör av marknadsvärdet inklusive rätten till utdelning. Resterande del hänförs till den nya aktien.

Att jämföra slutkursen på aktien första dagen den handlas exklusive rät-

ten till utdelning med slutkursen sista dagen den handlas inklusive rätten till utdelning ger inte i alla lägen ett helt rättvisande resultat. Bestämmelsen har därför utformats så att proportionering skall göras med ledning av marknadsvärdeförändringen. Den har också utformats så att det skall finnas en möjlighet att välja metod för proportionering. I undantagsfall kan det vara lämpligt att vid proportioneringen även ta med marknadsvärdet på den utdelade aktien i bedömningen.

Frågan om proportionering av anskaffningsvärdet har betydelse för ett stort antal aktieägare. Det kan därför vara lämpligt att RSV på begäran utfärdar rekommendationer om denna fördelning. RSV har då möjlighet att avläsa kurserna under en viss tid.

De två sista meningarna i första stycket tillämpas om mottagaren erhållit de utdelade aktierna utan att samtidigt inneha aktierna i det utdelande bolaget. Har rätten till utdelning förvärvats skall det vederlag som erlagts anses utgöra anskaffningsvärde för de utdelade aktierna. Om vederlaget avser rätt till utdelning vid mer än ett utdelningstillfälle utgörs anskaffningsvärdet för de utdelade aktierna av den del av vederlaget som belöper på det tillfälle då aktierna delades ut (jfr 3 § 9 mom. tredje stycket). Har den skattskyldige sålt aktierna i det utdelande bolaget men behållit rätten till utdelning skall de utdelade aktierna anses ha anskaffats utan kostnad.

Har aktien sålts efter den dag som är avgörande för om rätt till utdelning föreligger men innan utdelning erhållits skall anskaffningsvärdet proportioneras eftersom den utdelade aktien erhållits på grund av innehavet av ursprungsaktien.

27 § 5 mom.

I *tredje stycket* finns ett undantag från den generella avdragsbegränsningen. Full kvittning medges för förlust som uppkommit till följd av likvidation eller vissa fusioner till den del förlusten svarar mot utdelning som erhållits från bolaget under beskattningsåret och året dessförinnan. Tillägget innebär att sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket inte beaktas.

6.3 Lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning

2 §

Tillägget i *tredje stycket* innebär att utdelning som skett enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket SII. inte ger rätt till Annellavdrag.

5 §

I det nya *tredje stycket* regleras avdragsrätten för Annellavdrag när det är fråga om utdelning på aktier i ett bolag (här kallat dotterbolag) vars aktier ett annat bolag har delat ut enligt 3 § 7 mom. fjärde stycket SII.. När dotterbolaget sedan lämnar utdelning på dessa aktier medges inte Annellavdrag. Denna begränsning gäller samtliga aktier som givits ut före utdelningstillfället. Den gäller också oavsett om aktien innehas av den person till vilket den ursprungligen delades ut eller om vidareförsäljning skett.

6.4 Kupongskattelagen (1970:624)

Prop.
1990/91:167

1 §

Ändringen i *första stycket* innebär att kupongskatt inte skall tas ut på utdelning av sådant slag som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket SIL.

7 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
2. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
3. lag om ändring i lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning.
4. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:642).

8 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med hemställan.

**Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande över
finansdepartementets promemoria om inkomstskattefrågor vid
omstrukturering av aktiebolag i vissa fall**

Efter remiss har yttrande över promemorian avgetts av riksskatteverket (RSV), Bokföringsnämnden, Aktiefrämjandet, Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR, Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, Stockholms fondbörs, Svenska Bankföreningen, Svenska fondhandlareföreningen, Svenska Revisorsamfundet SRS, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Sveriges Försäkringsförbund, Sveriges industriförbund.

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-03-25

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt O. Hamdahl, regeringsrådet Bertil Werner, justitierådet Hans Danelius.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 21 mars 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Åsbrink beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Ingrid Melbi.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	
1 Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)	2
2 Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt ...	5
3 Lag om ändring i lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxe- ringen för viss aktieutdelning	10
4 Lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)	11
Utdrag ur regeringsprotokollet den 4 april 1991	12
1 Inledning	12
2 Allmänna synpunkter	12
3 Skattelättnader vid delning av aktiebolag i vissa fall	13
4 Särskilda frågor	21
4.1 Aktiernas anskaffningsvärde	21
4.2 Annullavdrag m.m.	22
4.3 Ikraftträdandet	23
5 Upprättade lagförslag	24
6 Specialmotivering	24
6.1 Kommunalskattelagen (1928:370)	24
6.2 Lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt	25
6.3 Lagen (1967:94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss ak- tieutdelning	28
6.4 Kupongskattelagen (1970:624)	29
7 Hemställan	29
8 Beslut	29
Bilaga 1 Förteckning över remissinstanser	30
Bilaga 2 Lagrådets yttrande	31